

Právní výklad k zákonnému zmocnění odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra

K obecně závazné vyhlášce o vymezení školských obvodů

V souladu s § 178 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění zákona č. 49/2009 Sb., *je obec povinna zajistit podmínky pro plnění povinné školní docházky dětí s místem trvalého pobytu na jejím území a dětí umístěných na jejím území ve školských zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, které se v souladu se zvláštním právním předpisem nevzdělávají ve školách zřízených při těchto školských zařízeních.* Zmocnění ke stanovení školských obvodů spádové školy je obsaženo v § 178 odst. 2 školského zákona. Ustanovení umožňuje několik způsobů vymezení školských obvodů s ohledem na skutečnost, je-li zřizovatelem školy obec nebo svazek obcí. V souladu s § 8 odst. 1 školského zákona zřizuje kraj, obec a dobrovolný svazek obcí, jehož předmětem činnosti jsou úkoly v oblasti školství (dále jen "svazek obcí"), školy a školská zařízení jako školské právnické osoby nebo příspěvkové organizace podle zvláštního právního předpisu. Podle školského zákona mohou nastat různé situace:

I. Zřizovatelem základní školy je pouze jedna obec

V tomto případě mohou nastat tyto tři případy:

- a) Obec vzhledem k velikosti svého územního obvodu zřídí pouze jednu základní školu (pro ročníky 1. až 9.). Školský obvod tvoří území obce a není třeba vydávat obecně závaznou vyhlášku (§ 178 odst. 2 písm. a/ školského zákona).
- b) V případě, že obec sice zřídí pouze jednu základní školu, avšak nezajišťuje v ní základní vzdělávání v plném rozsahu (např. pouze pro ročníky 1. až 5.), měla by mít uzavřenou dohodu s jinou obcí o vytvoření společného školského obvodu základní školy pro vzdělávání dětí např. v 6. až 9. ročníku a musí obecně závaznou vyhláškou stanovit část společného školského obvodu základní školy. Stejně tak musí vydat obecně závaznou vyhlášku v případě, že uzavře dohodu s jinou obcí (§ 178 odst. 2 písm. c/ školského zákona).
- c) U obcí, které mají větší územní obvod, se zřizuje více základních škol. Školské obvody musí v tomto případě stanovit obec obecně závaznou vyhláškou, ve které vymezí příslušnou část školského obvodu (§ 178 odst. 2 písm. b/ školského zákona). V obecně závazné vyhlášce se uvede zejména název příslušné základní školy, vyjmenují se příslušné ulice, případně části obce, které příslušný školský obvod vymezují.

II. Zřizovatelem základní školy je svazek obcí

V takovém případě mohou nastat také dvě situace:

- a) Svazek obcí zřídí na svém území jednu základní školu. Školský obvod tvoří území příslušných obcí, které jsou členy svazku. Každá z členských obcí musí v tomto případě stanovit obecně závaznou vyhláškou, že její území je částí školského obvodu základní školy zřízené svazkem obcí (§ 178 odst. 2 písm. c/ školského zákona).
- b) Svazek obcí zřídí na svém území více základních škol. Každá z členských obcí stanoví obecně závaznou vyhláškou, která část jejího území (popř. celé území) tvoří část školského obvodu příslušné základní školy nebo základních škol zřízených svazkem obcí (§ 178 odst. 2 písm. c/ školského zákona). Opět bude v obecně závazné vyhlášce uveden název a přesná adresa příslušné školy a její obvod bude vymezen nejlépe vyjmenováním názvů ulic, případně částí obce.

III. Obec sama není zřizovatelem základní školy

Obci, která není sama zřizovatelem školy, umožňuje školský zákon uzavřít dohodu s jednou nebo více okolními obcemi či svazkem obcí o vytvoření společného školského obvodu jedné nebo více základních škol zřizovaných některou z těchto obcí. Každá z dotčených obcí pak stanoví obecně závaznou vyhláškou příslušnou část školského obvodu (§ 178 odst. 2 písm. c/ školského zákona).

IV. Obec nezajistí podmínky pro plnění povinné školní docházky

Jak bylo výše uvedeno, v souladu s ust. § 178 odst. 1 školského zákona *je obec povinna zajistit podmínky pro plnění povinné školní docházky dětí s místem trvalého pobytu na jejím území a dětí umístěných na jejím území ve školských zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, které se v souladu se zvláštním právním předpisem nevzdělávají ve školách zřízených při těchto školských zařízeních.* Pokud obec tuto povinnost nesplní tím, že nestanoví školský obvod spádové školy a je ohroženo plnění povinné školní docházky dětí s místem trvalého pobytu na jejím území a dětí umístěných na jejím území ve školských zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, rozhodne o školském obvodu spádové školy krajský úřad v přenesené působnosti (§ 178 odst. 3 školského zákona).

Na předmětnou problematiku navazují otázky povinností obce v samostatné působnosti při zajištění podmínek pro plnění povinné školní docházky. Výslovně se stanoví, že obec je povinna k zajištění podmínek pro plnění povinné školní docházky buď zřídit základní školy (školu) nebo zajistit plnění povinné školní docházky v základní škole zřízené jinou obcí nebo svazkem obcí. Dále se upřesňují pravidla pro vymezení školských obvodů spádové školy, do nichž mají žáci s trvalým pobytem v tomto školském obvodu právo být přijati k plnění povinné školní docházky. V případě poruch při stanovování školského obvodu

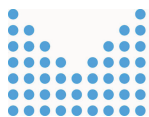
spádové školy rozhodne o školském obvodu krajský úřad (jedná se o zásah státu do výkonu samosprávy, který je nezbytný z důvodu ochrany zákona).

Na základě ustanovení § 178 odst. 6 a 7 a § 180 odst. 1 školského zákona lze přehledně rozlišit v následující tabulce:

	obec školský obvod spádové školy		
	zřídila	nezřídila	
		je členem svazku obcí, který zřídil základní školu, ve které má žák zajištěny podmínky pro plnění povinné školní docházky, nebo je smluvní stranou dohody obcí o vytvoření společného školského obvodu jedné nebo více základních škol, pokud má žák v této škole zajištěny podmínky pro plnění povinné školní docházky	není členem svazku obcí, který zřídil základní školu, ve které má žák zajištěny podmínky pro plnění povinné školní docházky, ani není smluvní stranou dohody obcí o vytvoření společného školského obvodu jedné nebo více základních škol, pokud má žák v této škole zajištěny podmínky pro plnění povinné školní docházky
vůči jiné obci (svazku obcí)	Obec nemusí platit neinvestiční výdaje za žáka s trvalým pobytem v obci, který navštěvuje základní školu zřízenou jinou obcí či svazkem obcí, jehož členem není obec, ve které má žák trvalý pobyt. Obce se mohou dohodnout jinak.		Obec je povinna platit neinvestiční výdaje na žáka s trvalým pobytem v obci, který navštěvuje základní školu zřízenou jinou obcí či svazkem obcí.
vůči vlastní škole, škole zřízené svazkem obcí, či obcí, která je stranou dohody o zřízení společného školského obvodu	Zřizující obec se podílí poměrně podle počtu žáků s místem trvalého pobytu ve své obci vůči žákům ostatních obcí. Obce se mohou dohodnout jinak.	Obec se podílí poměrně podle počtu žáků s místem trvalého pobytu v jednotlivých obcích. Obce se mohou dohodnout jinak.	xxx

Účinky dohody o vytvoření společného školského obvodu spádové školy nastávají teprve okamžikem účinnosti obecně závazných vyhlášek obcí, které jsou smluvními stranami dohody. Pokud všechny obce, které jsou účastníky dohody, nevydají obecně závaznou vyhlášku se stejným datem účinnosti, bude docházet k postupnému vytváření společného školského obvodu podle nabývání účinnosti vydávaných vyhlášek. Prvotní a nezbytnou podmínkou je však účinnost obecně závazné vyhlášky obce, která je zřizovatelem školy.

V případě, že by se obce spokojily pouze s uzavřením dohody a nevydaly následně obecně závaznou vyhlášku, bude se postupovat při úhradě neinvestičních výdajů podle § 178 odst. 6 školského zákona.

-
- tento materiál popisuje právní stav ke dni zpracování (aktualizace);
  - právní názor uvedený v tomto materiálu není právně závazný, neboť k závazným výkladům je oprávněn pouze soud
-